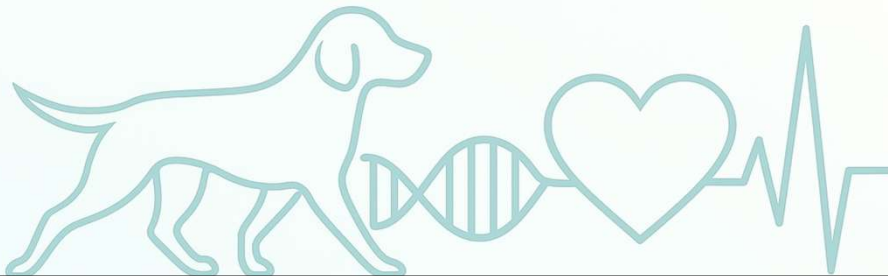

Taskforce “Gezondheid op één”

Online bijpraatsessie Overheid & Kynologie

1

Taskforce “Gezondheid op één”

Overheidsbeleid in Beweging, (ras)honden onder Druk

Hoe de kynologie positie moet herpakken

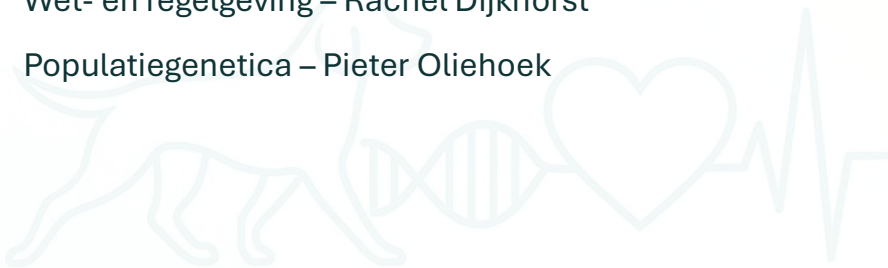
2

Programma

Opening en inleiding – Gabri Kolster

Wet- en regelgeving – Rachel Dijkhorst

Populatiegenetica – Pieter Oliehoek

3

Inleiding

Kernpunten uit de Taskforce Gezondheid op één en het overleg met de kopgroep

Wat we samen hebben ontdekt – en wat dit betekent voor de
volgende fase

4

Waar staan we nu?

- De 10 populairste rassen vormen bijna **45% van alle stamboominschrijvingen** - samen goed voor circa € 2 miljoen omzet en 17.000 leden
- Grote verschillen: bij sommige rassen wordt meer dan de helft **buiten de vereniging** gefokt
 - Regie en samenwerking zijn cruciaal

5

Bedreigingen

- **Inteelt en erfelijke problemen** door te smalle genenpool
- **Buitenfok en broodfok** ondermijnen kwaliteit en imago
- **Negatieve media-aandacht** en politieke druk op uiterlijke kenmerken
- **Versnippering** tussen verenigingen en gebrek aan jonge fokkers

6

Kansen

- Meer **genetische diversiteit** via outcross en internationale samenwerking
- **Wetenschap en data** beter benutten (DNA, digitale stambomen, gevalideerde testen)
- **Rasverenigingen** als kennis- en begeleidingscentra met continuïteit en deskundigheid
- **Positieve communicatie**: de rashond weer trots in beeld

7

Wat vragen de verenigingen van de Raad van Beheer

- Koppel **stamboomafgifte aan gezondheidsnormen**.
- **Transparantie en data-deling**.
- **Heldere rolverdeling**: Raad faciliteert en handhaaft, verenigingen bepalen de inhoud.
- **Modernisering van regels** in lijn met wetenschap en FCI praktijk
- **Gezamenlijke promotie** van de rashond als kwaliteitsmerk

8

Gezamenlijke kernboodschap

Gezonde rashonden, gedragen door kennis en passie.

Ondertitel

Samen werken we aan kwaliteit, diversiteit en vertrouwen — de stamboom als kwaliteitsmerk voor de toekomst.

9

Mentimeter poll

Pak even je telefoon, scan de QR-code of

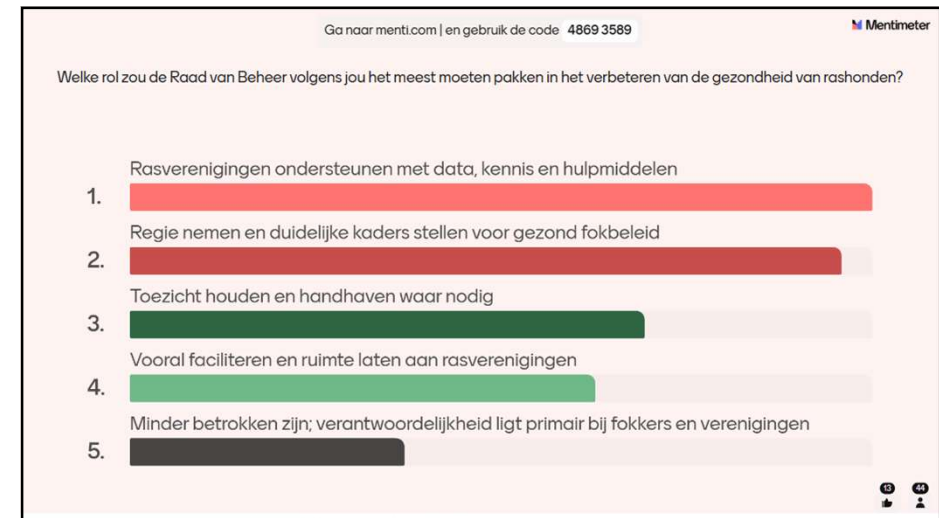
ga naar menti.com en vul de code in : 4869 3589

10

11

12

Deel 1 – Wetgeving, regels en praktijk

Door: Rachel Dijkhorst-Noij

Doel: Inzicht geven in wettelijke kaders en verantwoordelijkheden

13

Wet- en regelgeving

Wet dieren in werking getreden op 1 januari 2013

- kaderwet waarin uiteenlopende wetgeving omtrent dierenwelzijn en diergezondheid is opgenomen

Besluit houders van dieren in werking getreden op 1 juli 2014

- Nadere uitwerking van de Wet Dieren (uitvoeringsbesluit)
- Via doelvoorschriften kregen sectoren ruimte om te innoveren
- Zelfregulatie
- Ook middelvoorschriften: o.a. aanmelden inrichting (UBN)/vakbekwaamheid

14

Wet dieren artikel 2.6

Bevat regels die betrekking hebben op:

- een verbod op het fokken met dieren die een bepaalde aandoening hebben die, of een uiterlijk kenmerk dat, de gezondheid of het welzijn van het dier of de nakomelingen van het dier kan aantasten;
- de methode van fokken, waaronder een verbod op bepaalde methoden van fokken (12-maanden regel);
- gebod om dieren voorafgaand aan het fokken te laten onderzoeken op aanwezigheid van aandoeningen die de gezondheid of het welzijn van de dieren of de nakomelingen van die dieren kunnen aantasten.

15

Wet dieren artikel 2.6

In het belang van de bevordering van de raszuiverheid of de verbetering van raskenmerken kunnen regels worden gesteld die betrekking hebben op:

- de organisaties die stamboeken of registers bijhouden;
- de eisen aan dieren, hun sperma, eicellen en embryo's, onder meer voor inschrijving in een stamboek;
- het keuren van dieren;
- de methoden voor het onderzoek naar en beoordeling van de prestaties en de genetische waarde van dieren;
- het bewijs van inschrijving in een stamboek;
- de voorwaarden voor toelating in een stamboek van dieren;
- de voorwaarden voor toelating van fokdieren tot de voortplanting.

16

Besluit houders van dieren art. 3.4

Dit artikel geldt voor iedere fokker, bedrijfsmatig en hobbymatig.

1. Het is verboden te fokken met gezelschapsdieren op een wijze waarop het welzijn en de gezondheid van het ouderdier of de nakomelingen wordt benadeeld.
2. In ieder geval wordt bij het fokken, bedoeld in het 1e lid, voor zover mogelijk voorkomen dat:
 - a. ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen;
 - b. uiterlijke kenmerken worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen die schadelijke gevolgen hebben voor welzijn of gezondheid van de dieren;
 - c. ernstige gedragsafwijkingen worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen.

17

Invulling open norm artikel 3.4 Bhd

Artikel 3.4 Bhd is een open norm.

In 2019 heeft de NVWA hieraan voor wat betreft kortsnuitige honden invulling gegeven door criteria en in 2023 door de Beleidsregel brachycephale honden. Deze kunnen voor een breed scala aan schadelijke uiterlijke kenmerken en aandoeningen ingevoerd worden zoals:

- Kortbenigheid, naaktheid, overvloedige vacht, overberimpeling, extreme verdwerging, te groot dan wel te klein, geen (functionele) staart, ingegroeide staart, enz.
- Heupdysplasie, elleboogdysplasie, patella luxatie, erfelijke oogafwijkingen, neurologische afwijkingen, doofheid, enz.
- Bijtincidenten

18

Statutaire doelen

Raad van Beheer:

- De bevordering van de gezondheid en het welzijn van honden en hondenpopulaties;
- **Uitvoering** van de wettelijke regels en de daarop gebaseerde uitvoeringsvoorschriften op het gebied van de gezondheid en het welzijn van honden;
- Zorgdragen voor een optimale maatschappelijke inbedding van de Kynologie binnen de Nederlandse samenleving.

Rasverenigingen:

- De instandhouding en verbetering van het ras;
- De bevordering van de gezondheid en het welzijn van de tot het ras behorende honden in het algemeen en het **voorkomen en bestrijden** van erfelijke gebreken binnen het ras in het bijzonder.

19

Uitspraken Tuchtcolleges

De Tuchtcolleges van de Raad van Beheer hebben bepaald dat het verboden is om te fokken met honden die lijden aan:

- Elleboogdysplasie graad II en graad III;
- Patella luxatie graad 2;
- Ernstige erfelijke oogaandoeningen, waarover ECVO adviseert “No breeding”, zoals niet- congenitale corticale cataract.

20

Uitspraken Tuchtcolleges

Tuchtcollege zaaknummer TC 21-009 in eerste aanleg en in hoger beroep:

In zaaknummer 21-009 heeft het Tuchtcollege een fokker die gefokt heeft met een hond die lijdt aan ED, waarbij beiderzijdse artrose en LPC (primaire laesie) vastgesteld is, veroordeeld voor het fokken met een hond die aantoonbaar lijdt aan een aandoening die de gezondheid en het welzijn van de hond en/of de nakomelingen ernstig in gevaar kan brengen.

De fokker ging tegen deze uitspraak in hoger beroep, en het Tuchtcollege in hoger beroep bekrachtigde de uitspraak van het Tuchtcollege voor de Kynologie in eerste aanleg.

Door deze uitspraken is het reeds vanaf 30 mei 2022 verboden om te fokken met honden die feitelijk lijden aan ED graad 3.

Let op! Daar de Raad van Beheer tussen 2010 en 2020 onjuist gegradeerd heeft, dient bij honden die vóór april 2020 op ED getest zijn altijd naar de deelsuitslagen gekeken te worden:

- Alle honden die voor deze datum gegradeerd zijn en verdacht worden van OCD, LPC, LPA of Inc lijden feitelijk aan ED graad 2;
- Alle honden die voor deze datum gegradeerd zijn en waarbij OCD, LPC, LPA of Inc vastgesteld is lijden feitelijk aan ED graad 3.

26 4

21

Uitspraken Tuchtcolleges

Tuchtcollege zaaknummer TC 23-007:

In zaaknummer 23-007 heeft het Tuchtcollege een fokker die gefokt heeft met een teef die lijdt aan beiderzijdse LPC en artrose (ED graad 3) en entropion en een reu die lijdt aan entropion en retina dysplasie, alsmede beiderzijds verdacht LPC en artrose (ED graad 2), veroordeeld voor het fokken met een hond die aantoonbaar lijdt aan aandoeningen die de gezondheid en het welzijn van de hond en/of de nakomelingen ernstig in gevaar kunnen brengen.

Naar het oordeel van het Tuchtcollege heeft deze fokker ernstig nalatig gehandeld. Hij heeft niet voorkomen dat zijn teef is gedekt, terwijl hij op grond van de uitslag van haar ED-onderzoek had moeten weten dat zij niet geschikt was voor de fokkerij. Vervolgens heeft hij meermalen nagelaten maatregelen te treffen om de dracht te beëindigen, noch toen beklagde op de hoogte raakte van het feit dat zijn teef was gedekt, noch toen hij zeker wist dat zij drachtig was.

De fokker toonde een overduidelijk gebrek aan kennis en schoof dit af op het advies dat hij van de dierenarts had gekregen. Hij vergat dat een goede kennis van zaken, zowel op het gebied van het Kynologisch Reglement als de gezondheid en het welzijn van zijn honden, tot de verantwoordelijkheid van de fokker hoort voordat hij tot het fokken van een nest overgaat. Dat de fokker geen blijk heeft gegeven de ernst van zijn handelen en zijn eigen verantwoordelijkheid daarin in te zien, rekende het Tuchtcollege hem zwaar aan.

26 4

22

Uitspraken Tuchtcolleges

Tuchtcollege zaaknummer TC 24-010:

In zaaknummer 24-010 heeft het Tuchtcollege een fokker die gefokt heeft met een in 2017 op ED geteste reu, die volgens DDD lijdt aan ED II maar waarbij LPC is vastgesteld waardoor deze feitelijk lijdt aan ED III, en twee teven waarbij na april 2020 ED graad II vastgesteld is, veroordeeld voor het fokken met een reu die aantoonbaar lijdt aan aandoeningen die de gezondheid en het welzijn van de hond en/of de nakomelingen ernstig in gevaar kunnen brengen (ED III).

Omdat er in Nederland is een relatief kleine populatie van dit ras is, oordeelde het Tuchtcollege dat voor dit ras gold dat een combinatie waarbij één ouderdier lijdt aan ED II, geen strijd oplevert met de buitengrens van artikel VI.3 lid 3 KR.

De klager ging in hoger beroep. Het Tuchtcollege in hoger beroep oordeelde dat de bepalingen in artikel VI.3, lid 3 van het KR en in artikel 2.6, lid 2 van de Wet Dieren niet ongeschikt gemaakt mogen worden aan het feit dat mogelijk onvoldoende geschikte combinaties overblijven om de populatie in stand te houden.

Het Tuchtcollege in hoger beroep oordeelde dat het fokken met honden waarbij een of beide ouderdieren ED graad II of ED graad III heeft/hebben, in strijd is met het bepaalde in artikel VI.3 lid 3 van het Kynologisch Reglement, en veroordeelde de fokker.

26 4

23

Uitspraken Tuchtcolleges

Tuchtcollege zaaknummer TC 20-042:

In zaaknummer 20-042 heeft het Tuchtcollege een fokker die gefokt heeft met een hond die lijdt aan patella luxatie met als eindbeoordeling "gradatie 2", onder verwijzing naar artikel 3.4 lid 2a van het Besluit Houders van Dieren, veroordeeld voor het fokken met een hond die aantoonbaar lijdt aan een aandoening die de gezondheid en het welzijn van de hond en/of de nakomelingen ernstig in gevaar kan brengen.

Het Tuchtcollege overwoog daarbij:

- dat met de onderhavige regelgeving door de Vereniging Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland is beoogd om het belang van de gezondheid en het welzijn van de rashondenpopulatie in Nederland te dienen. Dit is een statutair doel, en;
- Het overtreden van een statutair doel maar nog meer het inzetten van een fokdier voor de fokkerij waarvan aantoonbaar bewezen is dat deze aan een erfelijke aandoening lijdt, acht het Tuchtcollege als zeer ernstig vooral omdat dit binnen een periode van 4 jaar de tweede keer blijkt te zijn.

24

Uitspraken Tuchtcolleges

Tuchtcollege zaaknummers TC 22-003 en TC 24-012:

In zaaknummer 22-003 heeft het Tuchtcollege een fokker die gefokt heeft met een hond die lijdt aan niet-congenitale cataract, onder verwijzing naar artikel 2.6 lid 2a.1 Wet Dieren, veroordeeld omdat dit een overtreding betrof van artikel VI.3 lid 3 KR, dat destijds luidde:

Het is verboden om met honden te fokken die aantoonbaar lijden aan een of meer aandoeningen die de gezondheid en het welzijn van de hond of zijn nakomelingen ernstig in gevaar kunnen brengen.

In zaaknummer 24-012 heeft het Tuchtcollege een fokker die gefokt heeft met een hond die lijdt aan niet-congenitale cataract veroordeeld voor het overtreden van artikel VI.3 lid 3 KR, en merkte daarbij op:

Eén van de statutaire doeleinden en onderhavige regelgeving van de Raad van Beheer in het algemeen en van de XXX voor het XXX in het bijzonder, beoogt om het belang van de gezondheid en het welzijn van de rashondenpopulatie te dienen. Het doel van het tuchtrecht is om erop toe te zien dat de gezondheid en het welzijn van honden in het algemeen wordt nageleefd. Daarmee beschermt het Tuchtcollege de kopervan een hond tegen onzorgvuldig en/of ondeskundig handelen door een fokker.

76 A 55

25

De wet is leidend...

Wat nu als er te weinig gezonde honden van een ras zijn om mee te fokken?

Het Tuchtcollege in hoger beroep heeft bepaald dat er geen wettelijke basis is om van bepalingen in het KR en de Wet af te wijken, indien er bij een ras onvoldoende geschikte combinaties overblijven om de populatie in stand te houden.

Dit werd recentelijk bevestigd door de staatssecretaris in zijn antwoorden op Kamervragen: “De wet is leidend, ook als dat betekent dat er te weinig honden zijn om mee te fokken.”

26

Kamerbrieven ...

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 29 september 2025
Betreft Verzamelbrief welzijn dieren buiten de veehouderij

Geachte Voorzitter,

Met deze brief informeer ik de Kamer over de voortgang op een aantal dierenwelzijnsonderwerpen, die gaan over dieren buiten de veehouderij. De volgende onderwerpen komen aan bod:

Gezelschapsdieren

- Uitvoering motie over de voorzetting van subsidie aan het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde (Kamerstuk 29 683, nr. 306).
- Toezegging over het onderzoeken van de haalbaarheid van een verbod op het gebruik van gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken in niet-reclame uitingen (Kamerstuk 29 286, nr. 1397).
- Toezegging vervolg landelijke expertisecentrum complexe honden, realiteitsstudie 'Vasthouders honden' (Kamerstuk 29 286, nr. 1377).
- Uitvoering motie verlagen kosten beoordelen Gidsen voor goede praktijken gezelschapsdieren (Kamerstuk 35 092, nr. 20).

Directoraat-generaal Agro

Dierlijke Producten en
Dierwelzijn

Bezoekadres

Boulevard de Vrijheid 73

2516 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatie

900005002/20240000

T 070 279 8911 (algemeen)

F 070 208 6200 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/von

Dez kenmerk

004-0402 / 01170108

27

Kamerbrieven ...

Houd- en vertoningsverbod voor gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken:

- Vanaf 1 januari 2026 geldt een houd- en tentoonstellingsverbod voor naaktkatten en katten met vouworen
- Voor overige potentieel schadelijke kenmerken die voorkomen bij honden en katten heeft het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoek van de NVWA een risico-inventarisatie in samenspraak met (inter)nationale deskundigen uitgevoerd. Het delen van de uitkomsten van dit onderzoek met de Kamer stond gepland voor medio 2025

28

Kamerbrieven ...

Het houdverbod kan mogelijk op termijn worden uitgebreid naar andere gezelschapsdieren met kenmerken die bij elk individueel dier ernstig lijden veroorzaken.

Met verschillende dierenwelzijnsorganisaties en Caring Vets is gesproken over de invulling van een handels- en houdverbod voor kortsnuitige honden en katten die in Nederland niet gefokt mogen worden.

Er is een gedeelde wens om ter ondersteuning van het verbod op het fokken met extreem kortsnuitige dieren, ook de handel nader te reguleren. Het informeren van de Kamer over de mogelijkheid om een houdverbod voor extreem kortsnuitige honden in te stellen en hoe dat er dan uit zou komen te zien staat gepland voor het najaar van 2025.

29

Kamerbrieven ...

Er lopen drie trajecten ten aanzien van de vertoning van dieren met schadelijke uiterlijke kenmerken, die elk zien op een andere categorie van vertoning van deze dieren:

- vertoning in reclame-uitingen,
- vertoning in niet-reclame uitingen (zoals sociale media en films),
- vertoning op wedstrijden, tentoonstellingen en keuringen.

30

Kamerbrieven ...

Citaat:

*"Hier zie ik dat private initiatieven, ondanks herhaalde oproepen aan de sector om regels te stellen ten aanzien van het tentoonstellen van gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken (Kamerstuk 28 286, nr. 525; Kamerstuk 28 286, nr. 1039), **onvoldoende van de grond komen**.*

*Daarom **bereid ik een verbod voor op deelname aan wedstrijden, tentoonstellingen en keuringen** voor dieren die in Nederland niet mogen worden gefokt vanwege schadelijke uiterlijke kenmerken.*

*Dit verbod wordt voorbereid met een **algemene maatregel van bestuur** op basis van de Wet dieren, welke naar verwachting eind 2026 voorgelegd kan worden voor internetconsultatie. Ik beschouw de toezegging hiermee als afgedaan."*

31

Kamerbrieven ...

Bijtcidenten: Onderzoek naar invoering verplicht afstammingsbewijs voor honden met bepaalde kenmerken.

De algemene maatregel van bestuur (AMvB), waarmee de voorgenomen voorwaarden aan de fokkerij worden gesteld, kan naar verwachting in 2027/2028 in werking treden.

Tevens is gestart met de nadere uitwerking van de landelijk geldende aanlijn- en muilkorfplicht;

32

Kamerbrieven ...

Toezegging subsidie aan Stichting Fairdog, opgericht als een onafhankelijke stichting en een samenwerking tussen de kynologie (Koninklijke Nederlandse Kennelclub Cynophilia), dierenartsen (Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde) en de veterinaire wetenschap (Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht).

Stichting Fairdog geeft kopers met een gezondheidscertificaat de zekerheid dat alle nodige gezondheidscontroles bij de ouderdieren zijn uitgevoerd.

33

Kamervragen ...

Antwoorden van de Staatssecretaris op Kamervragen en n.a.v. tv-uitzending van Zembla op 30 maart 2025:

34

Kamervragen ...

Vraag

Kunt u bevestigen dat het wettelijk verboden is om dieren te fokken op een manier waarop het welzijn en de gezondheid van de dieren wordt benadeeld, waaronder het fokken met ernstige erfelijke afwijkingen, ziekten en uiterlijke kenmerken die schadelijke gevolgen hebben voor de dieren?

Antwoord

Ja, dit staat in het Besluit houders van dieren onder artikel 3.4.

35

Kamervragen ...

Vraag

Hoe verklaart u het dat, ondanks dat het wettelijk verboden is om met zieke dieren te fokken, een extreem hoog percentage van rashonden lijdt aan erfelijke aandoeningen?

Antwoord

Mensen willen graag het perfecte uiterlijk voor hun hond, maar realiseren zich te laat dat het perfecte uiterlijk en de perfecte gezondheid niet altijd hand in hand gaan. Met het fokken van rassen is onbedoeld ook geselecteerd op erfelijke afwijkingen. Het vereist een goed fokbeleid om rassen weer gezonder te maken. Voorlichting voor zowel fokker als consument kan hier een belangrijke rol in spelen.

36

Kamervragen ...

Vraag

Hoe verklaart u het dat rashondenverenigingen fokreglementen hebben waarin wordt toegestaan dat fokkers met ongezonde honden fokken terwijl dit wettelijk verboden is?

Antwoord

De fokreglementen zijn afspraken die de rasverenigingen onderling maken. Dit staat los van de regelgeving. De fokkers zijn verplicht zich te houden aan de wet-en regelgeving. Dat is ook waar de NVWA op controleert.

37

Kamervragen ...

Vraag

Heeft u kennisgenomen van de uitspraak van de directeur van de Raad van Beheer die stelt dat de stamboomhond “gezonder is dan die misschien ooit wel was”? Kunt u bevestigen dat deze claim aantoonbaar onjuist is, gezien de uitspraak van veterinaire neuroloog Paul Mandigers, die zegt dat hij hier “geen moer” van gelooft en de uitspraak van dierenarts Joyce Hofman die stelt dat bij vrijwel alle rashonden erfelijke en rasgebonden aandoeningen worden geconstateerd en dat dit niet minder is dan 15 jaar geleden?

Antwoord

Ik heb kennisgenomen van de uitspraak van de directeur van de Raad van Beheer. Zoals ook in de Zembla-uitzending wordt geconstateerd zijn er weliswaar stappen gezet om rashonden gezonder te maken, vanuit fokverenigingen maar ook door wet- en regelgeving, maar wordt er tegelijkertijd nog steeds gefokt met honden met erfelijke afwijkingen en/of schadelijke uiterlijke kenmerken. Hierdoor wordt de wet nog steeds overtreden en is er nog steeds geen sprake van een gezonde fokkerij.

38

Kamervragen ...

Vraag

Heeft u in de Zembla-uitzending gezien dat de Raad van Beheer het volgende op hun website heeft staan: “Het is wenselijk om alleen met HD-vrije honden te fokken, omdat dan de kans op HD bij de nakomelingen het kleinst is. Zijn er binnen een ras maar weinig honden beschikbaar om mee te fokken, dan is dat helaas niet altijd mogelijk. Dat geldt ook voor rassen waarin HD vaak voorkomt.”? Kunt u bevestigen dat het in strijd is met de wet om met honden met heupdysplasie (HD) te fokken, vanwege artikel 3.4 van het Besluit houders van dieren?

Antwoord

Ja, dat kan ik bevestigen.

39

Kamervragen ...

Vraag

Wat vindt u ervan dat de Raad van Beheer niet alleen geen enkele verantwoordelijkheid neemt, maar ook nog een fokpraktijk voorschrijft die in strijd is met de wet?

Antwoord

Het is onwenselijk dat de Raad dit op zijn site heeft staan, want fokkers dienen zich ten alle tijde aan de wet- en regelgeving te houden. De wet is leidend, ook als dat betekent dat er te weinig honden zijn om mee te fokken. Ik ben inmiddels, samen met de NVWA, met de Raad van Beheer hierover in gesprek, zoals gemeld in voorgaande antwoorden.

40

Kamervragen ...

Vraag

Wat vindt u ervan dat de Raad van Beheer stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt?

Antwoord

Het fokken met zieke honden is wettelijk verboden. Dus het zou niet moeten kunnen dat de Raad stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt. Daarover ben ik, samen met de NVWA, met de Raad van Beheer in gesprek.

41

Kamervragen ...

Vraag

Kunt u bevestigen dat het hebben van een stamboom niks zegt over de gezondheid van een dier, omdat de Raad van Beheer op geen enkele manier controleert of hun leden gezonde honden fokken, zoals wordt bevestigd door de directeur van de Raad van Beheer? Zo nee, op welke manier biedt een stamboom dan gezondheids garanties die niet aanwezig zijn bij honden zonder stamboom, gezien stambomen gewoon worden afgegeven aan honden met erfelijke, ziekmakende kenmerken, die ook nog eens in strijd met de wet zijn gefokt?

Antwoord

Zoals ik al eerder heb aangegeven is een stamboom alleen een afstammingsbewijs en zegt het niets over de gezondheid van een hond.

42

Kamervragen ...

Het is al verboden om te fokken met dieren met schadelijke erfelijke kenmerken.

In 2026 zal verder worden geïnvesteerd in ontwikkeling van beleid ten aanzien van schadelijke erfelijke kenmerken.

Het is echter niet doenlijk om voor alle kenmerken en ziektes een beleidsregel op te stellen zoals voor kortsnuitige honden is gedaan.

Daarom is het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde gevraagd om een voorstel te maken voor een systeem waarin wordt geborgd dat er met een gezonde hond is gefokt. Er draait momenteel een pilot, waarvan de resultaten naar verwachting begin 2026 met de Kamer gedeeld kunnen worden.

43

Dier & Recht / rashondenwijzer

**KLEIN
MAAR
PIJN**

Minihondjes lijden door hun extreme uiterlijk. Draag niet bij aan dit leed. Kies voor een hond die op volwassen leeftijd minstens 3 kilo weegt, en bij voorkeur meer dan 5 kilo.

44

Dier & Recht / rashondenwijzer

Verlamming door aandoeningen in het ruggenmerg

Hun extreem lange rug geeft tekenen een hoog risico op **hernia**. Hierbij worden de tussenwervelschijven – die normaal de ruggenwervels stabiel houden – langzaam afgebroken. Als de wervels minder stabiel worden, kunnen de zenuwen in het ruggenmerg makkelijker beschadigen. Bij een hernia raken de zenuwen van het ruggenmerg bekneld omdat de tussenwervelschijf uitpuilt. Beide aandoeningen zijn erg pijnlijk en in ernstige gevallen raakt de hond verlamd. Alleen dure operaties bieden een kans op herstel.

Gewrichtsproblemen door kromme poten

Kromme poten zijn bij de teckel een raskenmerk, maar eigenlijk is dit een vorm van het radius curvus syndroom, **chondrodysplasia**. Het spaakbeen en de ellepijp groeien niet even hard, en dat veroorzaakt problemen in de gewrichten van de voorpoten. Dit kan erg pijnlijk zijn en ervoor zorgen dat de hond mank loopt.

Hartfalen door lekkende hartkleppen

Myxomatose mitraliskleinsufficiëntie is een aandoening die de kleppen van het hart kan vervormen waardoor ze niet meer goed kunnen sluiten. Dit veroorzaakt moeilijkheden met de bloedcirculatie die uiteindelijk kunnen leiden tot hartfalen. Medicijnen kunnen de levensduur van de

Aandoeningen

Aandoeningen (45)	Mingpunten	Risico
Chondrodysplasia (korttenigheid door kraakbeenafwijking, radius curvus syndroom)	14	⚠️⚠️⚠️
Myxomatose mitraliskleinsufficiëntie (lekkage van de linkerhartklep)	7,5	⚠️⚠️⚠️
Persistente ductus arterialis botalli (abnormale verbinding tussen aorta en longslagader)	6	⚠️⚠️⚠️
Hernia nuclei pulposi (plekte van de tussenwervelschijf IVDD)	5	⚠️⚠️⚠️
Epilepsie	4	⚠️⚠️⚠️
Heupdysplasia - kleine hond (ontwikkelingsstoornis heup)	4	⚠️⚠️⚠️
Portosystemische shunt (levershunt) (afwijking bloedstroom lever)	4	⚠️⚠️⚠️
Chiari malformatie/syringomyelie (hultevorming in het ruggenmerg, te klein achterhoofsgat)	4	⚠️⚠️⚠️
Mega-oesophagus (aanklemmend slokdarmverlamming)	3,5	⚠️⚠️⚠️
Cataract (staar)	3	⚠️⚠️⚠️
Keratocconjunctivitis sicca (ontsteking hoornvlies door gebrek aan traanvocht)	3	⚠️⚠️⚠️
Collagen dysplasie (misvorming van bindweefsel)	2,5	⚠️⚠️⚠️
Cohur dilution alpecia (kaalheid met verkleuring)	2,5	⚠️⚠️⚠️
Cystinurie (vorming cystine stenen in de nieren)	2	⚠️⚠️⚠️
Otitis externa (ontsteking uwendig gehoororgaan)	2	⚠️⚠️⚠️

45

Andere landen ...

FOKPROGRAMMA

Doel van het FOK-programma:

Doel van het FOK-programma is om de gezondheid van de teckel te verbeteren door de afname van de prevalentie van erfelijke ziekten te bereiken.

Doel van het FOK-programma:

Doel van het FOK-programma is om de gezondheid van de teckel te verbeteren door de afname van de prevalentie van erfelijke ziekten te bereiken.

Deutscher Teckelklub (DTK) e.V.

4. Voraussetzungen für den Zuchteinatz

a) Zuchtzulassung - selektiver und dokumentationspflichtig

Die Zuchtzulassung (ZZL) wird nicht in einem Prüfungsgesamten erteilt, sondern ergibt sich automatisch aus dem Vorliegen aller erforderlichen Nachweise.

Die Verantwortung für die Vollständigkeit der Unterlagen liegt bei der Züchterin bzw. dem Züchter selbst. Die Daten und Formulare (z.B. Zuchtzulassungsgesamte, Prüfungsgesamte) werden von dem Verband direkt an die Geschäftsstelle (GS) des DTK übermittelt, wo die ZZL, verteilt im „Zuchtbuch Online“ dokumentiert wird.

b) Formwert und Verhalten

Für die Zuchtzulassung muss der Hund folgende Kriterien erfüllen:

- Formwert mindestens „gute“ vergeben durch einen DTK-Züchter auf einer Zuchtschau oder Phänotypbestimmung
- bei gibt Ausnahmen hinsichtlich der Formwertbestimmung
- Unaufälliges Verhalten, insbesondere gegenüber Menschen, Umweltreizen und im Ring
- Mindestalter: Sowohl Hunde als auch Hündinnen müssen zum Zeitpunkt des Zuchteintrags mindestens 15 Monate alt sein.

c) Genetische Untersuchungen

Vor dem Zuchteintritt müssen folgende Genets durchgeführt und dokumentiert sein:

- CI (Chondrodysplasia Imperfecta) bei rauhhaarigen Teckeln
- CI (Chondrodysplasia Imperfecta) bei rauhhaarigen Teckeln
- CCOY (Chondrodysplasia Imperfecta) bei rauhhaarigen Teckeln
- bei allen Teckeln
- Mindestens eine Zuchtspartner geflügel (Hinterläufer) oder Kryptomelancholus ist, dies gilt für alle Teckel
- Zusätzlich zur Zuchtzulassung der Väter und Mütter zur Erfassung von Bandenbeziehungen vorgeschrieben. Bei allen Teckeln
- Die Aufwertung im DTK erfolgt durch das Display Zentrum Gießen
- Die Ergebnisse (aus der Zuchtzulassung) dienen dem Gesundheitsmanagement, beeinflussen aber direkt noch nicht die Zuchtzulassung (siehe Empfehlung der Zuchtorganisation)

d) DNA-Profil

Jedes Züchter im DTK muss über ein DNA-Profil verfügen. Dieses wird durch das Verzeichnis des DTK erstellt und dient:

- der eindeutigen Identifizierung
- der genetischen Kontrolle von Abstammungen

ANMERKUNGEN PRESTATUNGSUNTERSUCHEN: Sie verwenden

Wichtigste diagnostische Parameter sind:

- Epilapsie vor Teckel Standard (siehe: Seite 10)
- Epilapsie vor Teckel Standard (siehe: Seite 10)

THE KENNEL CLUB HEALTH STANDARD

An overview for Dachshund breeders and owners

Dachshund variety	Good practice	Best practice
Smooth *	X-ray screening for IVDD	Clinical eye testing (IC/BVA)
Long *	X-ray screening for IVDD	Clinical eye testing (IC/BVA)
Wire	X-ray screening for IVDD	Clinical eye testing (IC/BVA)
Mini Smooth	X-ray screening for IVDD	Clinical eye testing (IC/BVA), DNA test for Canis PRA
Mini Long	X-ray screening for IVDD	Clinical eye testing (IC/BVA), DNA test for Canis PRA
Mini Wire	X-ray screening for IVDD, DNA test for Canis PRA	Clinical eye testing (IC/BVA), DNA test for Canis PRA

Good practice tests have strong evidence and are a minimum test expected. Best practice tests are also important but may not be as critical as good practice ones.

* The Smooth and Long varieties also have particular challenges around genetic diversity which should be considered when making breeding decisions.

46

What's next ... EU regulations

47

Deel 2 – Framing, Wetenschap en noodzaak voor Data & Maatwerk

Door: dr. ir. Pieter Oliehoek

Doel: Wetenschappelijk onderbouwd aantonen van gezondheid

48

Mythe: “rashonden zijn ongezond”

Rashonden kunnen zelfs gezonder zijn dan straathonden!!

- Maar dat is nu (nog lang) niet het geval...
- “Gaaf het om een Erfelijke ziekte ??” .. Interview Zembla
 - We weten dat het erfelijk is
 - OMDAT het om een stamboekhond gaat
 - Dit wordt “detectie bias”

49

Wetenschap, genetica & noodzaak tot maatwerk

art. 3.4 2.a. “ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen”

- 1) Huidige maatregelen en Framing – wat men zegt dat niet goed gaat
 - Hoe wordt de waarheid misbruikt?
- 2) Disciplines – wat gaat niet goed
 - Diergeneeskunde
 - Quantitatieve genetica
 - Conservatie genetica
- 3) Wat is wel nodig: Maatwerk per ras
 - Verzamelen
 - Analyseren
 - Plannen
 - Laten zien

50

Honden in de EU in 2022

Jaar	Stambomen NHSB per jaar
2017	36047
2018	34313
2019	34524
2020	35491
2021	39416
2022	31909
2023	30353
2024	24798

Country	Overall population	FCI Pedigree dogs	Distribution	Deviation
Austria	837000	90120	10,77%	-2,91%
Belgium	2029000	207710	10,24%	-3,44%
Bulgaria	752000	38714	5,15%	-8,53%
Croatia	735500	111774	15,20%	1,52%
Czech Republic	2208000	439441	19,90%	6,23%
Denmark	643000	220509	34,29%	20,62%
Estonia	243500	50007	20,54%	6,86%
Finland	797000	499363	62,66%	48,98%
France	7600000	2361793	31,08%	17,40%
Germany	10600000	763880	7,21%	-6,47%
Greece	655000	84128	12,84%	-0,83%
Hungary	2890000	199404	7,12%	-6,55%
Ireland	520000	188658	36,28%	22,61%
Italy	8755000	1612490	18,42%	4,74%
Latvia	268000	31843	11,88%	-1,79%
Lithuania	580000	71829	12,38%	-1,29%
Netherlands	1830000	371191	20,28%	6,61%
Poland	8109000	475433	5,86%	-7,81%
Portugal	2840000	154810	5,45%	-8,22%
Romania	4244000	137334	3,24%	-10,44%
Slovakia	911000	121192	13,30%	-0,37%
Slovenia	299000	41074	13,74%	0,06%
Spain	9313000	583884	6,27%	-7,41%
Sweden	1051000	527168	50,16%	36,48%

51

Zembla: “Einde van de Rashond”

- Zembla genoemd in kamervragen die leiden tot beleid !!!
- Niek Beijerink & ikzelf: uitgebreid geïnterviewd
 - Norbert Reintjes & Bart Nijpels
 - Hebben een uitgebreid wetenschappelijk rapport gehad
 - Drentsche Patrijshond heeft geen extreme problemen
 - Drentsche Patrijs TOCH weer benoemd
- We pasten niet in het verhaal:
Zembla uitzending was **propaganda**

52

Zembla: *"Einde van de Rashond"*

- Framing in propaganda-uitzending:
 - zeer negatieve 'experts' met titels
 - Mensen die niet volledig negatief zijn moeten ten minste zeggen "dat het niet goed gaat"
 - 40% "heeft ziektes"
 - Verwijzen dat 'fokkers' er geld aan verdienen
 - Géén onderscheid tussen stamboekhonden en rashonden
 - "Rasspecifieke ziektes" => detectie bias
 - En daar wordt keer op keer misbruik van gemaakt of erger.. Ze weten echt niet wat journalistiek is

53

Rapport: Fokken met Kortsnuitige honden

54

Rapport: Fokken met Kortsnuitige honden

Rapport toont nauwelijks samenhang

- Introductie geen overlap met de voorgestelde maatregelen
- Belangrijke wetenschappelijk papers genegeerd
- Klassieke statistische fouten die tot dwalingen leiden

CFR: Niet wetenschappelijk onderbouwd

- Met een kortere schedel mag je een kortere snuit hebben
- Geen onderscheid tussen rashonden
- Alle conclusies op 3 rassen geëxtrapoleerd op alle rassen
- Voorbeelden gekozen die vertekenend beeld geven

55

Brachycephalie is NIET kortsnuitig

Dolichocephalic 'long-headed'

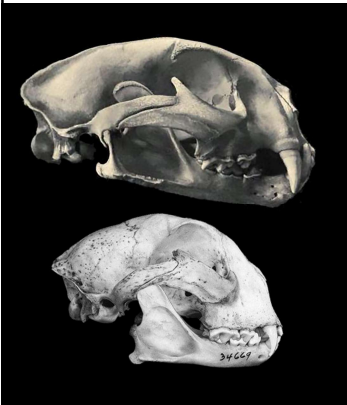
Mesaticephalic 'medium-headed'

Brachycephalic 'short-headed'
Komt voor bij bijna alle huisdieren

56

Brachycephale Poema

Puma herstel:

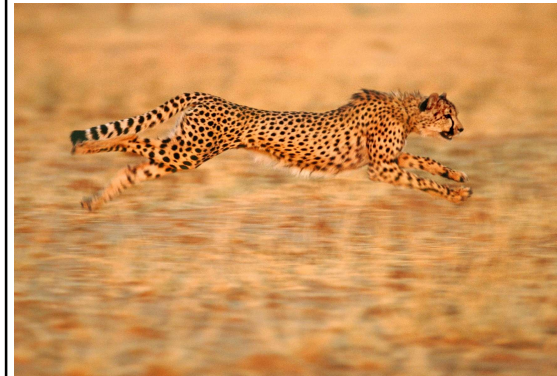
- Na 2 minuten rennen
- Op adem na 2 - 5 minuten
- Temperatuur: 10 - 20 minuten

Brachycephaal herstel:

- Na 1 minuut rennen
- Op adem na 5 - 10 minuten
- Temperatuur: 30 - 60 minuten

57

Ofwel: de Cheetah

Herstel 120 km / uur:

- Na 1 minuut
- Op adem na 5 - 10 minuten
- Temperatuur: 30 - 60 minuten

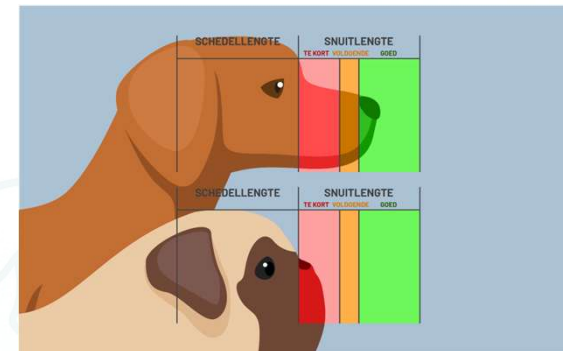
58

CFR: achterste hond is 'goed'

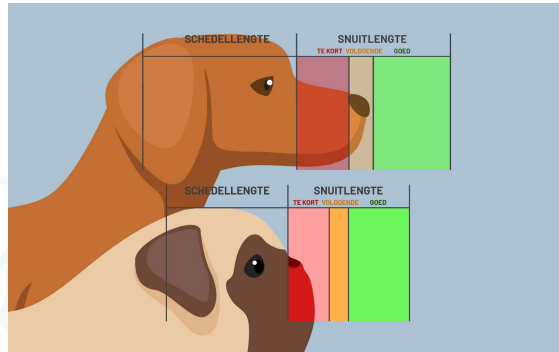
59

CFR: propaganda

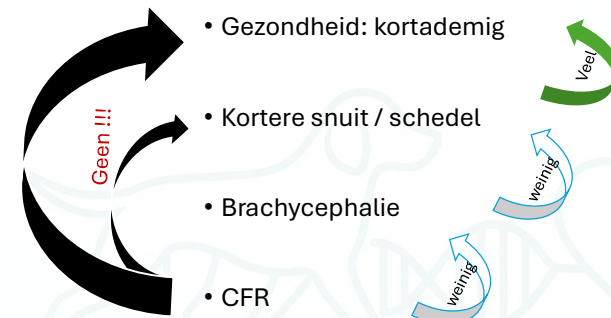
60

CFR: eerlijke verhaal

61

Correlatie

62

Mythe: “*rassen teveel ingeteeld*”

Mythe:
Rassen die meer dan broer-zus verwant zijn, zijn ongezond

- Selectie speelt even hard een rol
- Inteeltdepressie is zéér afhankelijk van populaties
- Inteel is geen vast getal
 - Op stamboom (alle generaties of minder ?!)
 - Op SNPs VHL (via ROH of directe schatting..)
 - Op SNPs EMBARK (via ROH of directe schatting..)

63

Alleen inteelt kan al een reden zijn om een ras te gaan verbieden

Inteelt bij de Nederlandse rassen

Broer x Zus: 25%

Drentsche Patrijshond 24% => door Dier&Recht aangevallen

Kooikerhondje 34%

- Dat is een broer-zus kruising uit een broer-zuskruising
- Hoeveel outcross is nodig om tot 25% te komen:
 - Meer dan de helft van de teven moet met een ander ras gedekt worden

Let op: de Duitse Herder is een stuk hoger ingeteeld dan de Drentsche Patrijshond

64

Reactie op overheidsbeleid

“Dit komt bij ons niet voor” **is geen strategie meer!**

**Als we niet aantonen hoe het werkelijk zit,
maken we geen enkele kans.**

Waarom?? => “De kynologie” heeft niet gedaan wat kon

65

Wetenschap, genetica & noodzaak tot maatwerk

art. 3.4 2.a. “ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen”

1) Huidige maatregelen en Framing – wat men zegt dat niet goed gaat

- Hoe wordt de waarheid misbruikt?

2) Disciplines – wat gaat niet goed

- Diergeneeskunde
- Quantitatieve genetica
- Conservatie genetica

3) Wat is wel nodig: Maatwerk per ras

- Verzamelen
- Analyseren
- Plannen
- Laten zien

66

Wetenschap & Rassen

De (wetenschappelijk) disciplines

- Diergeneeskunde
- Quantitatieve Genetica (de Wageningen)
- Conservatie Genetica (dierentuinen)
- En nog één....

67

Diergeneeskunde

- Vinden van nieuwe ziekten (klinisch)
- Diagnose van ziekten
- Duiding van mate ernst
- Protocollen voor onderzoek
- **Genezen van dieren**

68

Diergeneeskunde

Is genezen van dieren voldoende?

NEE

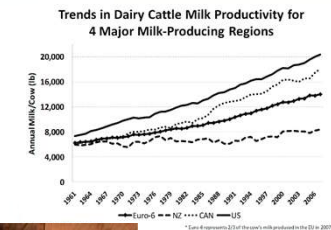
- Genezen van populaties is óók nodig?
- Dit doet de quantitative genetica

69

Quantitatieve Genetica

- Erfelijkheidsgraad berekeningen
- Fokwaardeschatting
- Nieuwe ziektes vinden (genomisch)

- **Genezen van populaties!**

70

Quantitatieve Genetica

Is genezen van populaties voldoende?

NEE

- Behoud van populaties is óók nodig?
- Dit doet de conservatieve genetica

71

Conservatie Genetica

Genetische diversiteit behouden door:

- Analyse van 'verborgen diversiteit'
- Berekenen bestaande diversiteit
- Methoden: Optimal Contributions/Mean Kinship
- Modellen voor maximaal aantal nesten
- Voorkomen van inteelt depressie

- **Behoud van populaties**

72

Wetenschap & Rassen

Diergeneeskunde

Quantitatieve
genetica

Conservatie
genetica

Is dit voldoende?

NEE!

**Kynologische
discipline**

nodig voor praktijk
ervaring!

73

Kynologie

Honden in Nederland

Jaar	Niet - rashonden	Look-alikes	NHSB stamboek
2024	21.000	25.700	24.798
2023	27.700	33.900	30.353

Stamboomafgifte: Zonder stambomen géén gezondheid!

74

Wat gaat er fout?

Diergeneeskunde

Quantitatieve genetica

Kynologie

Conservatie genetica

75

Perspectief: Diergeneeskunde

Gaat relatief OK

Er is veel geld voor honden binnen diergeneeskunde

Zo lang diergeneeskunde zich niet op genetica begeeft

- **Genezen van dieren**
- Genezen van populaties laat staan behoud: weinig inzicht

76

Diergeneeskunde

Mythe: Enkel gezonde dieren inzetten is voldoende

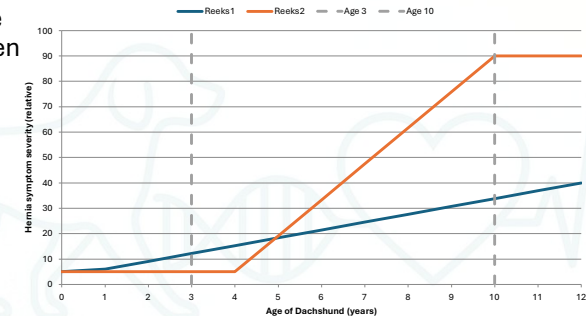
- Wat een hond toont is niet wat hij fokt
- Progressieve polygenetische ziekten zijn zeer complex

77

Diergeneeskunde

- progressieve aandoeningen

78

Perspectief: Quantitatieve Genetica

Wat wij doen is “Mass Selection” - we kijken enkel naar een paar honden

- Erg ineffectief voor polygenetische ziekten
- Hierdoor is de werkelijk strijd tegen de meeste ziekten zeer zeer zwak !!

Voorbeeld

- Selectie op Hernia als progressieve ziekte
 - Op jonge leeftijd screenen en snel veel gebruiken
 - Deze screening is ENKEL een moment opname
- Ideale selectie:
 - Op late leeftijd screenen
 - Familie prestaties meenemen

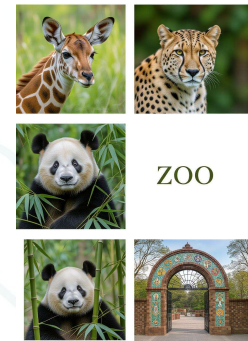
79

Perspectief: Conservatie Genetica

Genetische diversiteit niet gemanaged

- Nog vaak HEEL veel nakomelingen per reu
- Genetische diversiteit niet eens berekend!
- **Outcross is geen ‘redmiddel’ zonder management**

80

Perspectief: Kynologie

Aandoeningen onvoldoende bijgehouden

- Data nodig waaraan honden overlijden
- Zonder data óók geen analyses
 - Als fokwaardeschatting als beproefd instrument

Veel te weinig reuen

- Veel te korte reuenlijsten
 - Te weinig reuen getest
 - Of te veel eisen voor een eerste nest

Beslissingen zijn niet beroepsmatig (uiteraard):

- Onmogelijk om én dierenarts én conservatie én kwantitatief geneticus te zijn

81

Integratie

Diergeneeskunde

Kwantitatieve genetica

Kynologie

Conservatie genetica

82

Wetenschap, genetica & noodzaak tot maatwerk

art. 3.4 2.a. “ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen”

1) Huidige maatregelen en Framing – wat men zegt dat niet goed gaat

- Hoe wordt de waarheid misbruikt?

2) Disciplines – wat gaat niet goed

- Diergeneeskunde
- Kwantitatieve genetica
- Conservatie genetica

3) Wat is wel nodig: Maatwerk per ras

- Verzamelen
- Analyseren
- Plannen
- Laten zien

83

Integratie

Werkelijke gezondheid vereist: én **diversiteit** én **data** én **selectie**

- Nauwkeurige maatregelen per ras NOODZAKELIJK, maar...
- Stamboomhonden kunnen gezonder dan niet-rassen!!!
- Maar daar zijn we nu absoluut niet!

➤ **Dan moet er echter héél veel gaan gebeuren**

- En enkel dán kan een alternatief geboden worden

84

De honden wereld moet professionaliseren

85

Professionalisatie

86

Actie: roadmap tot overheidbeleid

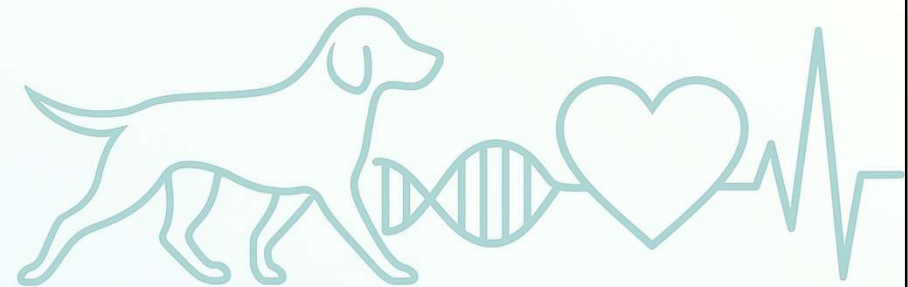
Werkelijke gezondheid vereist: én **diversiteit** én **data** én **selectie**

1. Implementatie in fokreglement:
 - Acceptabel is voor een rechter (gebaseerd op wetenschap)
 - Diversiteit behoudt
 - Dit is PER ras volledig anders
2. Data verzamelen: zonder bewijs komen we er niet
3. Data inzichtelijk maken: analyses ondersteunen keuzes
4. Promotie: we weten welke problemen er spelen, maar ook welke niet

87

Afsluiting

“Van losse signalen naar één gezamenlijke stem”.

88